

ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ, ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКИ ФАКУТЕТ

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-р *Стайка Станева Лалева*

Научна специалност „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размвожаването“, *Земеделски институт – Стара Загора, Селскостопанска академия*

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ по „Зоохигиена и организация на ветеринарното обслужване“, област на висше образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, обявен в ДВ. бр. 88/20.10.2023 год.,

1. Информация за конкурса

Конкурса е обявен за нуждите на катедра „Общо животновъдство“ на Ветеринарномедицински факултет към Тракийски университет – Стара Загора в ДВ брой 88/ 20.10.2023г.

Участвам в състава на Научното жури по конкурса съгласно заповед № 4315 от 30.11.2023 год. на Ректора на ТрУ – Стара Загора

2. Информация за кандидата в конкурса

В конкурса участва само един кандидат - доц. д-р **Надя Александрова Бозакова**. Тя е родена на 29.05.1966 год. Завършва Висшето си образование завършва през 1990 г във ВИЗВМ – Стара Загора, като магистър ветеринарен лекар. През 2004 защитава дисертация за получаване ОНС „Доктор“ на тема „Сравнителни проучвания и оценка на благополучието (Animal welfare) на пуйчета бройлери при различни варианти на подово отглеждане. В периода 2005-2006 е научен сътрудник в Института по животновъдни науки-Костинброд. От 2007 г досега води лекции и упражнения по „Ветеринарна хигиена и технологии в животновъдството“ на студенти по „Магистърска програма „Ветеринарна медицина“ към Тракийски университет – Стара Загора. От 2014 год. до момента е доцент по зоохигиена, етология и защита на животните към катедра „Общо животновъдство“, Ветеринарномедицински факултет към Тракийски университет – Стара Загора, а от 2017 е ръководител на дисциплината „Етология, защита и хуманно отношение към животните“ по Магистърска програма „Ветеринарна медицина“.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Показатели по група „А“

Защитена дисертация за присъждане на ОНС “Доктор“ на тема: „Сравнителни проучвания и оценка на благополучието (Animal welfare) на пуйчета бройлери при различни варианти на подово отглеждане. - 50 точки.

Показатели по група „В“

Вз **Хабилитационен труд – монография**

Доц.д-р Бозакова представя монография на тема: „Отклонения в поведението на птици – увреждащо поведение при кокошки и пуйки“, .Бозакова Н., 2023, ISBN 978-954-490-803-4 - 100 точки.

Показатели по група „Г“

Общия брой точки по тази група показатели е 328,71 при минимални изисквания 200. По тази група показатели преизпълнението на минималните изисквания е 60,8%,

Показатели по група „Д“

Д13 Цитирания и рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световно известна база данни с научна информация.

Цитирани са 25 научни труда в 130 публикации в реферирани научни издания или с IF/SJR - 2100 точки, при минимални национални изисквания от 100 точки и минимални изисквания на ВМФ от 200 точки.

Показатели по група „Е“

По група показатели Е общия брой точки е 265 при минимални национални изисквания и тези на ВМФ -100 точки.

По група показатели „Ж“

По тази група показатели общия брой точки е 50 при минимални изисквания 50 точки,

По група показатели „З“

З1 Статии публикувани в научно издание с импакт ранг (SJR, Scopus)

Доц. д-р Бозакова е представила 5 публикации - 50 точки при минимални изисквания 50.

По група показатели „И“

Общия брой точки по група показатели „И“ е 480 при изискуеми 50 точки.

По група показатели „Й“

Общия брой точки по тази група показатели е 220 точки при изискуеми 20.

Общият брой точки по всички показатели е 3643,71 при минимални изисквания 870, като преизпълнението е 4.18 пъти. Необходимо е да отбележа високия брой точки, които кандидата получава от цитирания - 2100 точки, което говори, за разпознаваемост на кандидата у нас и в чужбина, както и за актуалност на научните изследвания.

4. Оценка на преподавателската дейност

Доц. д-р Надя Александрова Бозакова е с 17-годишен опит като преподавател - 8 години като асистент и главен асистент и 9 години като доцент. Има аудиторна заетост от 360 часа по дисциплините: „Етология, защита и хуманно отношение към животните“; „Ветеринарна хигиена и технологии в животновъдството“ и „Етология, защита и хуманно отношение към животните“ по английски език на студентите от чуждоезиково обучение и на българските студенти от Ветеринарномедицински факултет. Автор е на учебник „Етология и благополучие на животните“

5. Обща характеристика на представените научни трудове/ публикации

На база представените научни публикации основните направления в научноизследователската дейност на доц. д-р Надя Александрова Бозакова са :

1. Влияние на хранителни добавки и имуномодулатори за подобряване благополучието на птици и животни“;
2. Етологични изследвания и подбор на стрес-устойчиви автосексингови хибриди.
3. Възможности за усвояване и прилагане на софтуер Observer XT за изследване поведението на животните.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам представената от кандидата справка за приносите.

Особено значими приноси с оригинален характер и научно-приложна стойност според мен са:

1. За първи път е изпитана хранителната комбинация -Zinteral 35 и витамин С върху съдържанието на някои кръвни биохимични показатели и носливостта при свободно отглеждани кокошки носачки.

2. Чрез оригинален Модифициран математически модел за оценка на благополучието на птиците е оценено благосъстоянието на кокошките носачки *DeKalb Brown*, чийто фураж е допълнен с 10 mg/kg L-аргинин или с комбинацията от 10 mg/kg L-аргинин и 250 mg/kg витамин С през горещите летни дни.

3. За първи път е изследван ефектът на имуномодулатора *Natstim®* (върху концентрациите на серумния лизозим, активността на алтернативния път за активиране на комплемента (АПАК) и прираста при кокошки *White Plymouth Rock*.

4. За първи път е установен ефектът на имуномодулатор *Immunobeta®* върху: хистологични характеристики на чревните власи и крипти при пилета бройлери, поведението и нивата на кортикостерон при кокошки носачки *Lohmann Brown*, някои продуктивни показатели при пуйки през горещ летен период.

5. Осъществени са етологични изследвания при бройлери под въздействието на 1% сухи билкови добавки от риган, розмарин и лавандула при мъжки пуйчета бройлери.

6. За първи път са осъществени етологични изследвания с пет новосъздадени автосексингови хибрида кокошки въз основа на тяхното поведение и нивата на кортикостерон през студен, термонеутрален и горещ период.

7. Обобщени и систематизирани са научните данни от практическото използване на софтуер *Observer XT.*, който е професионален и лесен метод за регистриране на поведението, анализ и представяне на данните от изследването.

7. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки.

Препоръчвам на доц. Бозакова да задълбочи изследванията, свързани с влиянието на различни биологично активни вещества, включени в дажбите на птици върху тяхната етология.

8. Заключение

Въз основа на направения анализ на педагогическата, научната и научно-приложната дейност на кандидата давам висока, положителна оценка и считам, че доц. д-р Надя Александрова Бозакова е изграден учен и преподавател, работещ в областта на етологията, хуманното отношение и съвременни аспекти при храненето селскостопанските животни. Предлагам на членовете на почитаемото Научно жури да гласуват положително и да предложат на Факултетния съвет на Ветеринарномедицинския факултет при Тракийски Университет- Ст. Загора доц. д-р Надя Александрова Бозакова да бъде избрана за „ Професор“ по Научна специалност „Хранене и диететика“, Професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина и Област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина.

05.12.2023г
Стара Загора

Подпис: .....
/ проф. д-р Стайка Лалева/

А А
Е-А А

ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ, ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКИ ФАКУТЕТ

OPINION

From: Prof. Staika Staneva Laleva, PhD Scientific specialty "Breeding of agricultural animals, biology and biotechnology of reproduction", Agricultural Institute - Stara Zagora, Agricultural Academy

Subject: competition for the academic position of professor in the scientific specialty "Zoohygiene and Organization of Veterinary Service", professional direction 6.4. Veterinary medicine, area of higher education 6. Agricultural sciences and veterinary medicine at the Faculty of Veterinary Medicine at Thrace University - St. Zagora

1. Information about the contest

The competition has been announced for the needs of the "General Animal Husbandry" department at the Faculty of Veterinary Medicine at Thrace University - St. Zagora in State Gazette number 88/ 20.10.2023r. I participate in the scientific jury for the competition, according to Order No. 43154/ 30.11.2023. of the Rector of TrU.

2. Information about the candidate in the competition

Only one candidate participated in the competition - **dr. Nadya Aleksandrova Bozakova** - Associate Professor at the Department of General Animal Husbandry, Faculty of Veterinary Medicine at Trakia University - Stara Zagora.

She was born on 05/29/1966. She completed her higher education in 1990 at Trakia University - Stara Zagora, as a master veterinarian. In 2004, she defended her doctoral thesis to obtain the PhD Degree on the topic "Comparative studies and evaluation of the welfare (Animal welfare) of broiler chickens in different variants of floor rearing". In the period 2005-2006, he was a research assistant at the Institute of Animal Breeding Sciences-Kostinbrod. Since 2007, he has been leading lectures and exercises on "Veterinary hygiene and technologies in animal husbandry" to students of the "Veterinary Medicine Master's Program" at Thrace University - Stara Zagora. From 2014 to the present, he is an associate professor of zoohygiene, ethology and animal protection at the "General Animal Husbandry" department, Faculty of Veterinary Medicine at Trakia University - Stara Zagora and since 2017 she is the head of the discipline "Ethology, protection and humane treatment of animals" at Master's program "Veterinary Medicine".

3. Fulfillment of the requirements for occupying the academic position

Indicators by group "A"

Defended dissertation for the award of the Doctoral National Academy of Sciences on the topic: "Comparative studies and evaluation of the welfare (Animal welfare) of broiler chickens in different variants of floor rearing".- 50 points.

Indicators by group "B"

B3 Habilitation thesis – monograph

Assoc. Dr. Bozakova presents a monograph on the topic: "Deviations in the behavior of birds - damaging behavior in chickens and turkeys", Bozakova N., 2023, ISBN 978-954-490-803-4 - 100 points.

Indicators by group "G"

The total number of points according to this group of indicators is 328.71 with minimum

requirements of 200. According to this group of indicators, the over-fulfillment of the minimum requirements is 60.8%.

Indicators by group "D"

D13 Citations and reviews in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases of scientific information.

25 scientific works have been cited in 130 publications in refereed scientific publications or with IF/SJR - 2100 points, with minimum national requirements of 100 points and minimum requirements of the Navy of 200 points.

Indicators by group "E"

According to group E indicators, the total number of points is 265 with minimum national requirements and those of the Navy - 100 points.

Indicator group "J"

J1 Articles published in a scientific publication with IF (web of science)

According to this group of indicators, the total number of points is 50 with a minimum requirement of 50 points,

Indicator group "Z"

Z1 Articles published in a scientific publication with impact rank (SJR, Scopus)

Associate Professor Bozakova presented 5 publications - 50 points with a minimum requirement of 50.

Indicator group "I"

The total number of points by group of indicators "And" is 480 with a required 50 points.

Indicator group "Y"

The total number of points for this group of indicators is 220 points out of the required 20 points.

The total number of points for all groups indicators is 3643,71, with minimum requirements of 870, with the total performance for all criteria exceeding the mandatory requirements by 4.18 times. It is necessary to note the high number of points that the candidate receives from the citation - 2100 points, which speaks of the candidate's recognition at home and abroad, as well as the relevance of scientific research.

4. Evaluation of the teaching activity

Associate Professor Nadya Alexandrova Bozakova has 17 years of experience - 8 years as assistant and principal assistant and 9 years as associate professor. There is classroom employment of 360 hours in the disciplines: "Ethology, protection and humane treatment of animals"; "Veterinary hygiene and technologies in animal husbandry" and "Ethology, protection and humane treatment of animals" in English for foreign language students and Bulgarian students from the Faculty of Veterinary Medicine.

5. General characteristics of the presented scientific works/publications

Based on the presented scientific publications, the main directions in the scientific research activity of Associate Professor Nadya Alexandrova Bozakova are:

1. Effect of nutritional supplements and immunomodulators to improve the well-being of birds and animals
2. Ethological studies and selection of stress-resistant autosexing hybrids
3. Opportunities for Learning and Applying Observer XT Software for Researching Animal Behavior

6. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

I accept the contribution report submitted by the applicant.

Particularly significant contributions of original character and scientific-applied value, in my opinion, are:

1. For the first time, the nutritional combination - Zinteral 35 and vitamin C was tested on the content of some blood biochemical and the load capacity in free-range laying hens.

2. The welfare of DeKalb Brown laying hens supplemented with 10 mg/kg L-arginine or the combination of 10 mg/kg L-arginine was evaluated using an original Modified Mathematical Model for the Assessment of Bird Welfare and 250 mg/kg vitamin C during hot summer days.
3. For the first time, the effect at immunomodulator Natstim® was investigated on serum concentrations of lysozyme, the activity of the alternative pathway of complement activation (HO) and growth in White Plymouth Rock hens.
4. For the first time, the effect of immunomodulator Immunobeta® on: histological characteristics of intestinal hairs and crypts in broiler chickens, behavior and corticosterone levels in Lohmann Brown laying hens, some productive indicators in turkeys during a hot summer period was established.
5. Ethological studies were carried out in broilers, including behavioral studies, some stress hormones and some biochemical blood parameters under the influence of 1% dry herbal supplements of oregano, rosemary and lavender in male broiler chickens.
6. . For the first time, ethological studies were carried out with five newly created autosexing hybrid hens based on their behavior and corticosterone levels during cold, thermoneutral and hot periods.
7. The scientific data from the practical use of Observer XT software, which is a professional and easy method of recording the behavior, analyzing and presenting the research data, is summarized and systematized.

7. Critical notes and recommendations

I don't have any critical notes. I recommend Assoc. Bozakova to deepen the research related to the influence of various biologically active substances included in the rations of birds on their ethology

8. Conclusion

Based on the analysis of the pedagogical, scientific and scientific-applied activity of the candidate, I give a high, positive assessment and consider that is a well-rounded scientist and teacher working in the field of farm animal nutrition. I allow myself to recommend to the Honorable Jury to vote positively for awarding Assoc. Dr. Nadya Aleksandrova Bozakova the academic position "Professor" in "Zoohygiene and organization of veterinary services", field of higher education education 6.0 Agricultural sciences and veterinary medicine, professional direction 6.4. Veterinary Medicine at Trakia University - Stara Zagora.

05.12.2023r
Stara Zagora

Signature: .....

/ Prof. Dr. Stajka Laleva/